

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Slovenskemu ljudstvu!

Dne 13. junija so volitve za državni zbor. Ljudstvo ima besedo, da izbere svoje poslance za dolgo dobo šestih let. Ta dan ima govoriti in odločiti glasovnica v blagor ali škodo slovenskemu ljudstvu. Vseslovenska Ljudska Stranka kliče na volišče vse ljudsko-zavedne Slovence, da zgradijo trdno podlago za uspešno delovanje naših bodočih poslancev v državnem zboru. To trdno podlago tvori edinost poslancev, njihovo složno delo za blagor ljudstva. Prava, iskrena edinost je pa mogoča samo med možmi, ki so edini v načelih. Zato se je osnovala leta 1909 Vseslovenska Ljudska Stranka, med navdušenim odobravanjem vesoljnega slovenskega ljudstva. Dragi rojaki! Možje, katere Vam priporočamo, so vsi brez izjeme zvesti pristaši Vseslovenske Ljudske Stranke; slovesno so prisegli, da hočejo složni kakor en mož, roko v roki, naslanjajoč se eden na drugega v bratskem zaupanju in v jekleni zvestobi napram svojemu ljudstvu vestno in marljivo delovati ter moško in brezobzirno bojevati se za pravice, blagor in napredek slovenskega naroda, po načelih in programu Vseslovenske Ljudske Stranke. Na vas je, Slovenci, da ob volitvah v bratski edinosti trdno sklenemo svoje vrste ter sledimo z moško ljudsko zavednostjo ponosni in zmagonosni zastavi Vseslovenske Ljudske Stranke.

Naša edinost ob volitvah bode rdila popolno, bratsko edinost bodočih slovenskih državnih poslancev. Naša trdna edinost bode odstranila iz slovenskega državnega zastopa zadnje ostanke gnilega lažiliberalizma, tega nestrpnega sovražnika, klevetnika in izdajalca slovenskega ljudstva. Naša životvorna edinost bode postavila v naši slovenski domovini ponosno zgradbo krščanske demokracije in prave ljudske svobode, zasnovane na zdravu, svežo nepremagljivo moč organiziranega ljudstva. Tedaj na krov vsi Slovenci, ki smo blage volje! Nikogar ne izključujemo, ki se nam hoče pridružiti v poštenem namenu. Kdor tega noče — ostane po lastni krivdi izven mogočne ljudske armade, ki bode na dan volitve podrla vse, kar ne razumeva duše in volje krščanskega slovenskega ljudstva! Potem bodo naši poslanci v bodočem državnem zboru tvorili trdno sklenjeno vrsto Bogu in narodu zvestih ljudskih zastopnikov, edini z ljudstvom, edini med seboj in edini s pravimi ljudskimi poslanci bratskega naroda hrvatskega. Potem, dragi rojaki, bomo imeli v državnem zboru navdušen, vrlo discipliniran, nepremagljiv bataljon zvestih, požrtvovalnih, nevstrašenih bojevnikov in delavcev za sveto ljudsko stvar! Tedaj, slovensko ljudstvo, na delo in v boj za kandidate Vseslovenske Ljudske Stranke: Z Bogom za ljudstvo! —

Kandidati „Vseslovenske Ljudske Stranke“ so: Na Kranjskem: 1. Mesto Ljubljana. Kandidat se določi pozneje. — 2. Ljubljanska okolica (sodni okraj ljubljanski brez mestne občine ljubljanske). Dr. Ivan Šusteršič, advokat v Ljubljani. — 3. Sodni okraji Radovljica, Kranjska gora, Tržič. Josip Pogačnik, posestnik, poštar in dež. poslanec v Podnartu. — 4. Sodna okraja Kranj in Skofjaloka. Franc Demšar, posestnik in deželni poslanec na Češnjici. — 5. Sodna okraja Kamnik in Brdo. Dr. Janez Krek, profesor bogoslovja in dež. poslanec v Ljubljani. — 6. Sodni okraji Vrhnika, Logatec, Cirknica. Josip Gostinčar, posestnik v Ljubljani. — 7. Sodni okraji Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica, Vipava. Lož: Dr. Ignacij Žitnik, kanonik in deželni poslanec v Ljubljani. — 8. Sodni okraji Litija, Višnjagora, Radeče: Franc Povše, komerčni svetnik, posestnik in deželni poslanec v Ljubljani. — 9. Sodni okraji Krško, Kostanjevica, Mokronog, Trebnje. Ivan Hladnik, župnik, deželni poslanec na Trebelnem. — 10. Sodni okraji Velike Lašče, Ribnica, Žužemberk ter občine Banjaloka, Fara in Osilnica. Franc Jaklič, nadučitelj in deželni poslanec v

Dobropoljah. — 11. Sodni okraji Novomesto, Metlika, Črnomelj. Evgen Jarc, c. kr. profesor in deželni poslanec v Ljubljani.

Na Goriškem: 1. Goriška okolica: Josip Fon, c. kr. sodni svetnik in dež. poslanec v Gorici. — 2. Ajdovščina, Komen, Sežana. Dr. Hinko Stepančič, c. kr. sodni svetnik in dež. poslanec v Gorici. — 3. Tolmin, Cirkno, Kanal, Kobarid, Bovec: Dr. Anton Gregorčič, deželni podglavar v Gorici. — 4. Mesto Gorica: Kandidat se določi pozneje.

Na Štajerskem: V kmečkih okrajih: 1. Maribor levi breg, Št. Lenart, Ljutomer, Gor. Radgona. Ivan Roškar, kmet v Malni. — 2. Maribor desni breg, Slov. Bistrica, Konjice: Franc Pišek, kmet v Orehovi vasi. — 3. Ptuj, Ormož. Mihael Brenčič, kmet v Spuhlji. — 4. Celje, Vransko: Dr. Anton Korošec, deželni poslanec v Mariboru. — 5. Rogatec, Šmarje, Kozje. Dr. Franc Jančič, deželni podglavar in zdravnik v Kozjem. — 6. Brežice, Sevnica, Laško: Dr. Ivan Benkovič, deželni poslanec v Celju. — 7. Marenberg, Šoštanj, Slovenji Gradec, Gornji grad. Dr. Karl Verstovšek, deželni poslanec v Mariboru. V mestnih okrajih: — 8. Mesto Maribor. Skupni slovenski kandidat Jurij Stern, posestnik v Mariboru. — 9. Ormož-Celje (mesta in trgi): Skupni slovenski kandidat Ivan Rebek, ključavničarski mojster v Celju.

Na Koroškem: 1. Mesto Celovec: Alojzi Terček, knjigovez v Celovcu. — 2. Celovška okolica: Valentin Podgorc, mnsignor in ravnatelj posojilnice v Celovcu. — 3. Borovlje, Dobrla vas, Pliberk, Železna Kaplja: Franc Grafenauer, dež. poslanec in posestnik v Šmohoru. — 4. Velikovec, Svinec, Stari dvor: Jurij Rutar, župan in posestnik v Št. Petru na Vašinjah pri Velikovcu. — 5. Beljak: Matija Vošpernik, župan vazenberške občine. — Ljubljana, Maribor, Celovec, Gorica, dne 18. maja 1911. — Centralni izvrševalni odbor „Vseslovenske Ljudske Stranke“.

Dr. Ivan Šusteršič, t. č. predsednik.

Volivno gibanje.

Dasi liberalci v novomeško-belokranjskem okraju šele stičejo za kandidatom, — Belokranjca ne dobé več, da bi jim zopet sedel na lim in baje sedaj ponujajo kandidaturo grajščaku (!) Rudežu, — se volivno gibanje v naših vrstah prav lepo razvija. Kandidat S. L. S. Evgen Jarc prireja pridno shode. V nedeljo 7. t. m. sta bila lepo uspela shoda v Valtji vasi in Brusnicah, o katerih smo že poročali, v nedeljo 14. t. m. pa shodi v Št. Petru, kjer je kandidat razjasnil volivcem prozorno liberalno gonjo glede železniškega vprašanja, v Dol. Straži in v Stopičah. Vsi shodi so bili izvrstno obiskani in povsod so se izrekli volivci soglasno za kandidata S. L. S. V nedeljo, 21. t. m. se je začela volivna kampanja v Beli Krajini, in sicer so bili shodi: v Starem trgu po rani maši, na Vrhu dopoldne in na Vinici popoldne. V četrtek, 25. t. m., bo shod po rani maši v Mirni peči, popoldne o polštirih pa v Bršljinu.

Pri Treh farah pri Metliki bo dne 28. majnika, to je šesto nedeljo po veliki noči, cerkveni shod v spodnji cerkvi. — Sveto opravilo bo že ob 9. uri. Ob desetih pa bo pred občinsko hišo pod starodavnimi lipami političen shod S. L. S. Govorila bosta na tem shodu voditelj S. L. S. dr. Ivan Šusteršič in državnozbornski kandidat g. prof. Evgen Jarc. Božja pot Tri fare je občebelokranjska, naj bo i shod občebelokranjski. Zato pridite moške in mladeniči od vseh strani, zakaj naš voditelj S. L. S. med vas prihiti.

Podpirajte „Slov. Stražo“!

Gospodarstvo.

Važna poletna dela v naših vinogradih.

Našim vinogradnikom se je priporočalo že v zadnji številki „Dolenjskih Novic“, da podobirajo trte. To podobiranje se šteje v drugih vinorodnih deželah med najvažnejša vsakoletna dela. Važno je pa to delo pri nas posebno letos, da ne izsesamo preveč trt, ki so lansko leto trpele vsled pomanjkanja listja, katerega jim je pobrala deloma toča, deloma pa palež. Oslabele so te trte, tudi če se jim to letos še ne pozna. To podobiranje nadaljujemo še sedaj, ko vežemo prvič mladje, kakor tudi pozneje, ko je odcvetela trta in se deloma morda ni oplodila. Odstranimo vse, kar ne rabimo za reznjo prihodnjega leta in kar seveda nima zaroda, oziroma grozdja. Pri tem pa ne smem pozabiti, da pustimo pri visokih trtah spodaj na starini mladiko, da tako trto sčasoma znižamo. Posebno je odstraniti nerodovitne mladike napnenca (šparona). Dopustno pa seveda zopet ni, da bi starejšim trtam pobrali vse mladike razun ene. Najmanj dve, do tri mladike morajo ostati trti, da z listjem teh mladik prebavlja potrebno hrano. Če je trta prekošata, so posamezni pognanki slabotni, ravno tako pa slabi trto, če ji pustimo premalo mladja in vsled tega premalo listja.

Kjer je trta prekošata, ne prideta zrak in solnce do zaroda in trta slabo odcvete, pozneje se pa razvija tudi grozdje slabo, predvsem pa slabo zori in rado gnije. Ne smemo pa morda misliti, da bi zaradi tega bilo bolje, da ne privežemo mladje pred cvetom. Ako v vinogradu prepozno režemo, obsenči mladje zemljo, katera se vsled tega le težko ogreje, kar seveda slabo upliva na trte.

Viseče mladje zadržuje tudi vlago pri zemlji, katera pospešuje zopet razvoj peronospor. Vinogradniki, ki so lansko leto vinograde pozno rezali, so imeli največ škode po peronospori. Peronospora se pa tudi najraje razvija na košatih trtah, ker se take trte le težko popolnoma in pravilno poškrbijo.

Naše trte pa pridejo prekošate, tudi če smo jih spomladi pravilno podobrali in to vsled zalistnikov (zapirnic), ki jih polno odganja vsaka mladika. Ne le, da delajo ti zalistniki pozneje grozdju senco, jih je prav težko obvarovati peronospor. Zaradi tega in pa ker zalistniki mladiko le slabé, jih je treba skrajšati pri privezovanju mladik nad prvim listom. V vinogradu, v katerem smo pravilno podobrali in skrajšali zalistnike, ne bode gnilo v jeseni grozdje tako, kakor smo to vajeni. Tudi ne bode treba obirati ob času zorenja trti potrebnega listja okrog grozdja.

Vinogradniki, kateri režejo napnenca tako, kakor je edino pravilno, namreč nad reznikom, morajo tudi mladike napnenca skrajšati in sicer pri tretjem ali četrtem listu nad zadnjim grozdom. Ako se to delo ne izvrši pravočasno, zaostanejo pognanki spodaj stojčega reznika in če nima taka trta pri reznji na reznikih krepkih mladik, ni seveda temu krivo slabo in nepopolno delo vinogradnika, temveč mi strokovnjaki, ki priporočamo tako reznjo. Škodljivo pa je, te mladike že pri grózdu, ali pa pri prvem listu nad grozdom skrajšati, kakor se to vidi premnogokrat pri brezvestnem nabiranju zelenih cepičev. Take prekratko skrajšane mladike rodijo le kislo in slabo razvito grozdje.

R. Zdolšek.

Proti toči.

Strahovita je škoda, ki jo prizadeva toča po polju in vinogradih. Par trenutkov in nadepolne setve in nasadi so uničeni. Letos se je zemlja komaj do dobrega ogrela, pa se že slišijo tožbe o toči. Pobila je v krškem okraju, potokla v Radovici. Padala je pa tudi že po drugih krajih in tudi v naši okolici se je oglasila, hvala Bogu brez znatne škode.

Še niso zaceljene globoke rane, katere sta nam zadali lanska toča in peronospora, in že se je bati novih nezgod, novih uim.

Nekaj let smo se motili s tem, da smo streljali proti toči. Mislili smo, da najdemo v streljanju nekoliko varstva proti tej vremenski nadlogi. Toda ti upi so bili kratki. Par let, in vse je bilo prepričano, da pomaga streljanje bolj dotičnim trgovinam, ki so prodajale železne možnarje in vse drugo kakor pa vinogradom, ki so bili izpostavljeni škodi po toči. Treba je bilo mnogo tisočakov za te naprave, da se je izkazala njih brezpomembnost.

Danes nimamo proti toči nobene pomoči.

Pač si belijo razni možje svoje glave, kaj bi se dalo proti tej strašni uimi vspešnega storiti, toda ves ta napor nima do danes nobenega izdatnega vspeha! V zadnjem času se skuša škodo po vinogradih zmanjšati na ta način, da se trte primerno vzgajajo, namreč na ta način, da se priveže mladje nad spodaj ležečimi napnenci, tako da varujejo spodaj ležeče napnenca kakor kaka streha. Seveda tudi od te izgoje ni pričakovati posebne ali splošne koristi, ker se toča vsuje najraje po strani in ne prizanaša prav nič tako izpeljanim trtam.

Slej ko prej imamo samo en pripomoček proti toči in to je zavarovanje. Zavarovanje vinogradov je edina pomoč proti tej nezgodi in zato je želeti, da se začnemo na to stran organizirati. Ob splošnem zavarovanju bi bila zavarovalnina nizka, tako da bi jo lahko utrpeli naši vinogradniki. Škoda bi se v tem slučaju veliko lažje poravnala kakor dandanes, ko se lahko na prste seštejejo tisti naši posestniki, ki se dajo zavarovati. Zavarovalnina za vinograde je danes tako visoka, pogoji za odškodnino pa tako sestavljeni, da se posameznik ne more odločiti za zavarovanje svojih vinogradov. Ob primerni organizaciji bi se dalo pa marsikaj dobrega doseči v prilog naših vinogradov.

Kmetijska šola na Grmu je imela od kraja zavarovane svoje vinograde proti toči. Plačevala je po 9 in 10 odstotkov od zavarovane vsote. Okolu 10 odstotkov (pa tudi več) znaša namreč danes zavarovalnina spričo nezadostnih zavarovanj. Pozneje je začela pa ta denar, ki ga je imela plačati kot zavarovalnino, nalagati sama v hranilnico in tako je dobila za lansko škodo, ki jo je imela po svojih vinogradih vsled toče, lepo odškodnino iz hranilnice.

Na vsak način je pa delati na to, da se vpeljuje splošno zavarovanje, naj si bo na ta ali na drug način, ker le tako je pričakovati, da se zavarovalnina zniža in s tem omogoči splošen pristop k zavarovalnici.

Po polju zunaj naj se pa žita sploh zavarujejo že sedaj, ker je zavarovalnina primeroma nizka. Treba pa je, da se prav zavarujemo, da ne bomo pozneje razočarani, ko se ima plačati odškodnina.

—r—

Politični pregled.

Cesar se dobro počuti, le katar in kašelj ga noče pustiti. Zdravnik pravi, da ni nevarnosti.

Državnozbornske volitve zanimajo zdaj vso avstrijsko javnost. Volivno gibanje je zelo živahno. Velike stranke so že razglasile svoje kandidate. A živahno se gibljejo tudi manjše stranke, ki bi rade spravile v zbornico čem več svojih pristašev. To se razvidi iz okoliščine, da se poteguje za 516 poslanskih sedežev nad 1600 kandidatov.

Veselo znamenje probuje koroških Slovencev je, da so postavili kandidate v vseh okrajih, koder bivajo Slovenci.

Za kranjski deželni zbor je 16. maja v Ljubljani izvoljen profesor Reisner s 1685 glasovi, ker so zanj glasovali tudi mnogi Nemci. Kandidat S. L. S. dr. Gregorič je dobil 933 glasov, Nemec dr. Egger 455 glasov in socijaldemokrat Bartl 180 glasov.

Na Ogrskem je židovska kapitalistična klika povzročila umor poslanca Achima, ki je bil voditelj kmečke stranke. — Cesar, bivajoč v Gödölö, je dal predsankcijo novi brambeni postavi, ki se bo predložila obema parlamentoma.

Hrvatski poslanci na ogrskem državnem zboru so se izjavili za proračun in bolj mlačno povdarjali hrvatske zahteve. — Naučni minister je v proračunski razpravi priznal, da pomanjkuje ljudskih šol, ko 288.000 otrok ne more hoditi vanje, ker jih ni. Tega krivo pa je njih mažariziranje drugih narodnosti.

Za tretje vseučilišče ogrsko se potegujejo večja mesta Požun, Debreczin, Szegedin itd.

Med Nemčijo in Avstrijo je radi maročanskih homatij nastopila napetost. Nemčiji ne ugaja postopanje Francozov v Maroki, čuti se nazaj potisneno. Avstrija se drži argeziraške pogodbe.

Nemški prestolonaslednik je odpotoval 17. maja na obisk ruskega carja.

Rusija je Črni Gori podarila več sanitetnih priprav za „Rdeči križ“. Poseben parnik je v Bar pripejal tudi 150 konj za topništvo.

Turki razglašajo, da so pri Guzinju v Albaniji premagali ustaše ter upajo kmalo udušiti ustajo.

Sultan pride v Skopje. Tu ga obiščeta dne 2. junija črnogorski kralj in srbski prestolonaslednik Aleksander.

Pruska zbornica je sprejela postavlo o sežiganju mrličev.

Srbski kralj je 19. maja odpotoval čez Dunaj v Pariz na obisk predsednika francoske republike. Čudno je, da je sokrivec pri umoru kralja Aleksandra general Solbrovič reaktiviran ter postane generalni adjutant sedanjega kralja . . .

Najnovejše. Dasi je kralj Peter že došel v Pariz, vendar ne bo oficijelnega sprejema, ker se je med tem v nedeljo 21. maja pripetila grozna nesreča pri zrakoplovstvu. Blizo Pariza je namreč aviatik Train zavozil po nesreči v tribino, kjer so bile med gledalci uradne osebe, mej njimi ministerski predsednik Monis s sinom, vojni minister Berteaux, nek aviatik Deutsch in več drugih. Letalni stroj je strašno ranil vojnega ministra, odrezal mu je popolnoma eno roko, ranil ga na glavi in po ostalem telesu. Minister je kmalo nato umrl, ne da bi se zavedel. — Minister Monis ima dvakrat zlomljeno desno nogo, ranjen je pri očeh, obrezan je nos, zlomljena nosna kost, dobil je tudi notranje poškodbe, menda je zlomljenih nekaj reber. — Vojnega ministra pokopljejo na Vnebohod na državne stroške.

Na Bavarskem v Angsburgu se je isti dan zgodila jednaka nesreča. Aviatik Schwandt je zavozil v občinstvo. Stroj je neki ženi odtrgal glavo, bila je takoj mrtva.

H kronanju angleškega kralja pošlje papež posebno poslanstvo pod vodstvom dunajskega nuncija.

Iz Portugalske prihaja skoro neverjetna vest, da so med 144 kandidati imenovali za poslance jih kar 129, ker niso imeli protikandidatov. No, framazoni pa znajo.

V Maroku ustaja še ni končana. Ustaši so baje že osvojili stari del mesta Fez. Francozi napredujejo ter zavzemajo nove postojanke.

V Mehiki je prišlo do miru med vladnimi četami in ustaši. Predsednik Diaz in podpredsednik odstopita še ta mesec.

Zabavi in pouku.

V Suhi Krajini.

Spomin s pota. — Napisal Jos. Lavtizar.

Od Kompelj do Strug se razteza samotna pokrajina s senožetimi in z redkimi hrastovimi gozdi. Zemlja je polna okroglih

vdrtin, podobnih kotlom. Povsod je bilo tiho, le tuintam je zažvrgolela kaka sinica ali tašica svojo zgodnjo spomladansko pesem. Vse se mi je zdelo, otožno, pusto. Gotovo je vplivala na moje čuvstvanje misel, da popotujem skozi Suho Krajino, nekaj pa tudi narava sama, ki je bila ob tem letnem času še čisto nerazvita ter se je komaj predramila iz zimskega spanja.

Polagoma se je začel odpirati širje zaokrožen svet, ki stoji na njem raztresene hiše. Vsa okolica se imenuje Struge, vas pa, kjer stoji farna cerkev, se zove „Pri cerkvi“. Tukaj se mi ni videlo tako dolgočasno. Počasi bi se temu kraju morebiti še privadil, ako bi bilo treba.

Takoj pri cerkvi se vspne cesta po klanecu navzgor. Bele breze samevajo v bregovih in kažejo s svojimi sključenimi vejami, da stoje že veliko let v teh suhih rebrih. Druge vlage itak ni, kakor samo dež in rosa. Studenci so zelo redki, tekoče vode pa iščeš zaman tod okoli. Ako bi ti nihče ne povedal, slutil bi lahko sam, da si v Suhi Krajini.

Na vrhu klanca se je odprl pogled proti kočevskim goram. Njih najvišji vrh je Rog (1100 m), ki se vidi tam doli nekje proti Toplicam. Ko sem še nagnil navzdol, začel se je nerodovitni svet umikati obdelanemu polju. Sodil sem, da moram kmalu priti k človeškim naselbinam. Še četrť ure, pa se je prikazala vas Zvirče, pripadajoča hinjski župniji.

Vprašal sem, kje je pot v Hinje. V vaseh se cepi namreč toliko križpotov, da dobiš težko pravi izhod. Pridružil se mi je postaren slok mož ter me motril z živahnim, skoro ostrim pogledom. Pokazal je na visok porobek, češ, tje gori bo treba zastaviti korak. Šel je nekaj časa z mano, da me je privedel na kolovoz, ki sem se ga moral držati.

Pot se je vlekla poleg pritlikovega drevja v hrib. Tolkel sem kamenje pod nogami in gledal ta izsušeni kraški svet, vendar pa me je razveselila tuintam kaka velikonočnica, cvetoča poleg grmovja. Počasi sem došel v vasico Preval, ki stoji na precej visokem sedlu. Ime je dobila gotovo od tega, ker se svet tukaj „prevali“ na drugo stran. Kmalu za Prevalom iznenadi popotnika hipni spremen krajinske slike. Kar naenkrat mu stopi pred oko skalovit grič, ki stoje na njem Hinje s farno cerkvijo. Ako bi vzel podobo iz svetopisemskih krajev, primerjal bi lego Hinj s sijonskim hribom. Seveda bi bila združena s to primero precej bujna domišljija. Mesto: „Glejte, gremo gori v Jeruzalem“ — rekel bi: „Glejte, gremo gori v Hinje“. Toda šalo v stran. Pogled od zapadne strani, od katere sem jaz prišel, dela Hinje skoro izpozantne. Farna cerkev z zvonikom in zidane, z opeko krite hiše, so razvrščene na vrhu skalovitega hribova, da izgleda vse skup od spodnje strani kakor trdnjava.

Trud, ki si ga imel s hojo, je poplačan z obširnimi razgledom. Pred seboj imaš odprt velik kos Dolenjske. Ako se hočeš seznaniti s krajevnim reliefom, nudi se ti tukaj prav lepa prilika. V dolini si omejen, na gori pa prost, enak ptici v zračnih višavah.

S Hinj se je nadaljevala hoja po strmem klanecu v dolino. Pripovedovali so mi, katerih potov naj se držim, da ne zaidem. Prijazen deček me je nekaj časa spremljal, toda ko sem videl, da pot s Hinj v Žužemberk ni tako kritična, s kakršno natančnostjo se mi je opisovala, odslovil sem fantiča ter kmalu prišel v vas, ki jej pravijo Lopata. Cerkev in hiše stojijo v bregu, treba se je bilo povspeti navzgor in z vrha zopet v drugo dolino navzdol. Enkrat gor, enkrat dol kakor na pastirski gugalnici. In tako izgleda menda vsa dolenjska stran, sami griči in doline.

Vznemiril sem s svojim obiskom še vasi Veliko in Malo Lipje. Ljudje so namreč povsod radovedni, nekateri pa sploh ne mirujejo poprej, dokler ne izvedo, kdo je tujec, odkod je prišel in kam gre. Treba torej z odgovorom na dan.

Pot me je pripejala do gostilne pri Tomažu, ki čepi precej visoko v hribu. Ljudje so delali po vinogradih in tožili, da jim bo vse vgonobila trna uš. Zato jih eni nadomeščajo z ameriškansko trto, eni pa jih spreminjajo v njive.

Na vrhu prehoda mi je splaval pogled še enkrat po otožni Suhi Krajini. Videl sem ljudstvo, ki mu nedostaje tistega, kar je drugod samo ob sebi imevno, tistega, kar so slavili še stari Grki s prislovico: *ἀριστον μὴν τὸ ἴδιον*. In vendar je to ljudstvo zadovoljno, saj se človek vsemu privadi. Videl sem mnogo majhnih hiš, ki prebiva v njih revščina, pa morebiti tudi sreča. Poljski pregovor pravi: Kolikor ubožnejša je koča — toliko dražja. Vsaka hiša ima ob vnanjih stenah zasajeno vinsko trto, ki pleza ob kolcih navzgor in daje senco. Posebno značilni so žlebovi, ki se v njih nabira dežnica s streh. Nastavljeni so na vseh straneh, da se kolikor mogoče dežja vjame vanje in da se vsa tekočina združi v glavnem žlebu, ki odvaja kapnico v vodnjak.

Šlo je že proti večeru, ko se je nagnila pot v krško dolino. Peljala je skozi gozd, ki so se oglašali v njem brglezi s svojim petjem, od daleč pa je odmevalo ukanje viničarjev, ki so se vračevali proti domu. V gozdu je bilo že temotno in klanec je postajal precej strm. Brez opreznosti bi se bil lahko zavalil po tleh v tej gorski samoti. Če bi bil sedaj v smleških gozdih ter imel pri sebi par sto kron denarja, pa da bi bil Dimež še živel, vpadal bi mi bil pogum; a tako mi ni hodilo nič hudega na misel.

V ozki dolini, ki jo namaka Krka, saméva Žužemberk. Njega značilno znamenje je mogočni grad, ki se prišteva odličnim zgodovinskim ostankom kranjske dežele. Posedovali so ga gospodje žužemberški, za njimi grofi goriški in pozneje so ga dobili v last Turjačani, ki ga imajo še dandanes. Tudi dekanjska cerkev, stoječa na griču, je s svojima dvema zvonikoma kinč okolici. Trg ni nič posebnega. V njem vlada mirno življenje, kakršno je sploh v krajih, ki jih še ni dosegla železnica.

Truden sem se vlegel k počitku, ker je bila današnja pešhoja precej dolga. Od Dobrepoja do Žužemberka je en dan dovolj za apostolske noge in popotnik si že želi pokoja. Toda spanje je bilo nemirno. Nekateri namreč trdijo, da je dolgo, naporno in enakomerno delo vzrok nervoznosti. Menda res.

Megle so se vlačile po dolini in pršil je droben dež, ko sem se drugo jutro zgodaj odpravil iz Žužemberka. Ljudje so večinoma še spali, le prodajalci so že postavljali šotore in odpirali skrinje ter izkladali blago. Velikonočni četrtek je namreč smajni dan v Žužemberku in tako priliko morajo trgovci vestno porabiti.

Ko sem stopal ob šumeči Krki, je začel pihati ostrejši veter in si igrati s snežinkami. Sneženi metež je postajal vedno gostejši, da je bila vsa okolica kmalu pokrita z belo odejo. Ako sprejmeš take neprilike s peščico humorja, prenašaš jih mnogo lažje, zato poje Korošec:

Da sem lih žavosten,
bom pa ko pev,
bojo pa mislili,
da sem vesev.

Samotna cesta me je peljala v velikih ovinkih naprej, pod mano pa se je vila Krka v globoki strugi. Na onstranskem bregu se je pokazal zvonik šmihelske cerkve, ob levem bregu pa so se vrstili vinogradi in zidanice. Potem se je obrnila cesta v smrekov gozd in ob njegovem koncu se je pokazala vas Zagradec.

Pot je postajala vedno bolj zanimiva, ker se je luža mešala s snegom. Treba je bilo odletavati z ene strani na drugo, da se je dobilo kaj kopnega. Spomladanski sprehod je dobil na ta način popolno zimsko podobo. S trudom sem prigrzil na Muljavo in od tu v Zatičino, kjer me je sprejel vlak in nesel proti domu.

Otožna si Suha Krajina. Ne vidim te več. Pozdravljena v mojih spominih.

Dopisi.

Iz Ambrusa. Po dolgi mučni bolezni je v petek 12. maja umrl tu g. Karel Perko, bivši nadučitelj v Mirni peči. Dne 14. so ga položili k večnemu počitku. Pogreba se je vdeležila velika množica s šolsko mladino. Učiteljstvo mu je zapelo ginljivo nagrobnico. K pogrebu je prihitel tudi c. kr. okrajni šolski nadzornik Turk iz Novega Mesta, ki se je v primernih besedah poslovil od stanovskega tovariša. N. p. v m.!

Podgrad. Ker dela pri novi cerkvi M. Pomagaj še niso skončana, se blagoslovljenje ne bo vršilo ta mesec, ampak šele tretjo nedeljo po Binkoštih, t. j. dne 25. junija.

Radovica. Iz zasebnega lista objavljamo: Naznanjam Vam grozno nesrečo. Dne 18. maja t. l. se je ob polu 1 uri popoldne usula nenadoma kot kokošja jajca debela toča, katera je pol ure neprestano klestila in tolkla. Vse je v zemljo zabito; trta, katera je tako lepo kazala, je popolnoma zdrobljena, niti lista niti mladike ni ostalo na njej; težko, če se kedaj še ozelenijo. Kaj bomo jedli, to je grozni krik ljudstva, ker še od lanske slabe letine je veliko pomanjkanje. Vse je obupano, ljudje se jokajo, da bi se jih kamen moral usmiliti, če bi imel srce. Niti jedne bilke ni, da ne bi bila v zemljo zabita. Dostavek uredn.: Po drugih poročilih je neurje povzročilo silno škodo v vsej okolici metliški. Polje, ki je lepo kazalo, je toča vse stolkla. Ubogi ljudje. Županstva naj hitro naznanijo bedo deželski gosposki, da se odpo- more, kolikor mogoče.

Radovica. Dne 18. maja zadela je občino Radovico grozna nesreča. Okrog polu 1 ure popoldne pridrvi se izza Gorjancev hudourje; nakrat se vsuje gosta kakor oreh debela toča, ki med gromom in treskanjem klesti in bije skoro polu ure na vse strani,

tako da smo mislili, da se je približal že pravi sodni dan. Škode je na tisoče. Drevje okleščeno, strni in deteljšča pomandrana, tako, da ponekod ni misliti na kako žetev. Trta pa, ki je že prav močno odgnala, imela že nad polu metra visoke, s precej obilnim zarodom obložene poganjke, pa je za letos do cela uničena. Ljudstvo je kar obupano. Ni čuda! Lani tako slaba letina, letos taka nesreča. Če se tu hitro ne pomaga, se bo ljudstvo trumoma selilo zopet v Ameriko. Zato tudi tem potom trkamo ter prosimo zlasti naše gg. poslance, da se pobrinejo za nas, da ljudstvu čim najprej mogoče v tej grozni bedi nakloni kako podporo, da se bo moglo z novim pogumom zopet poprijeti nadaljnega obdelovanja.

• **Suhor.** Živimo tu ob žumberski meji. S svojimi sosedi pogosto občujemo; istotako oni z nami. To se ne kaže samo na gospodarskem polju, ampak tudi v cerkvenem obziru. Kdor kedaj pride v našo cerkev, zapazi i sosednjih unijatov, osobito še ob posebnih slavnostih. L. 1908 smo tu obhajali 50letnico ustanovitve naše župnije; poslavili smo ta spomin s sv. misijonom. Med navzočimi so bili tudi naši grški katoličani. Pobožnosti se je vdeležil tudi preč. g. dekan in župnik Janko Višoševič pri sv. Nedelji v Radatovičih. Ta cerkvena pobožnost mu je ugajala tako zelo, da je že takrat sklenil svojim župljanom oskrbeti sv. misijon. Najlepša prilika se mu je za to nudila letos, ko se praznuje 300letnico unije ali zjedinenja istočno-kat. obreda s sveto rimsko-katoliško cerkvijo. In uprav Žumberk je v vseh borbah ostal vsigdar zvest uniji, tó je v edinosti z rimskim papežem, kot namestnikom Kristovom na zemlji. Žumberk — morda uprav še posebno vsled dotike z verniki našega rimskega obreda — je ohranil vero in obred nespremenjeno, pravoslavno ali staroversko zadiranje ga ni zmotilo. Žumberk je bil takorekoč temelj za l. 1777 osnovano Križevačko biskupijo, ki je posebno važna za sv. unijo po hrvatskih deželah. Po njenem načinu bi se dali polagoma vsaj v Avstriji pravoslavni pripeljati do združenja z rimsko cerkvijo. Memogrede omenjamo, da bi mednarodni shod na Velehradu meseca julija našel v tem hvaležen predmet za zedinjenje vshodnje z zahodnjo cerkvijo. — To priliko je porabil dekan Višoševič, da je o letošnjem „vazmu“, ki je bil pri vstojnih kristijanih dne 23. malega travna, imel v Radatovičih sv. poslanstvo ali sv. misijo, česar ni bilo v 300 letih — morda nikjer. Povabil je odlične misijonarje iz Zagreba č. oo. Marko Stipkovića i Stjepan Babunovića; tema se je pridružil dr. Janko Šimrak, svečenik v grško-katoliškem semenišču v Zagrebu. Radatovci so radostno dočakali gg. misijonarje ter jih na čelu s svojim župnikom kar najslavesnije sprejeli med zvonjenjem in pokanjem možnarjev ključ: Dobro nam došli! Z „uskrsno“ procesijo (vstajenje) se je pričel radostipolni čas duhovnega vstajenja. Potem je pojasnil o. Stipkovič pomen in namen „misije“, popoldne pa o. Babunovič namen in svrhu človekovo po Božji naredbi. Običajne propovedi so se vršile celi teden in z vedno večjim vspehom. Iz sosednjih žumberških grških žup kakor tudi iz rimo-katoliških fará je prihajalo vedno več vernikov, ki so oblegali spovednice od ranega jutra do poznega večera. Sv. zakramente je prejelo nad 3000 ljudi — res nepričakovano veliko. Ob sklepu 30. aprila je bila veličastna procesija z misijonskim križem, katerega je nosilo 8 krepkih dečakov, in spremljale z venci in narodnimi trakovi okinčane djevojčice s svojim učiteljstvom — pa nebroj naroda. Pri poslovnih besedah misijonarjevih je bilo vse ginjeno do solz. — Iz župnikovega stana so bile odposlane udanostne brzojavke Sv. Očetu papežu, vladiki Križevačkemu in metropolitu Zagrebškemu, pod katerega spada i ta grška škofija. — Zadnji dan sta se vdeležila sv. misijona tudi župnik Suhorski g. Pavlovič in Metliški g. kapelan ter s tem osvedočila ono vzajemnost, ki se razodeva tu ob naši meji med grškimi in rimskimi katoličani. — Način, po katerem pastiruje velevedni g. dekan svetonedeljski, se nam zdi najprimerniši, da se širi zmiraj bolj krščanska omika med nekdanj zanemarjenim narodom, kojega predniki so se hrabro bojevali za „krst častni i slobodu zlatnu“.

Iz Šent Jerneja. Tudi pri nas se zanimamo za železniško zvezo, katero želi baje vojno ministerstvo med centralo države, Dunajem in Trstom. Projektirala se je zveza od Aspanga čez Spodnje Štajersko in Dolenjsko v Trst. Ta železnica bo vodila čez Rogatec-Brežice, Kostanjevico-Šent Jernej, in odtod pa v Novo Mesto. Mi si kolodvor želimo prav pri Novem Mestu. Kjer je najbolj pametno, praktično in koristno, tam se naj kolodvor postavi. Železnica pa naj se kmalo gradi. Prepričani smo, da bodo novi državni poslanci vse storili, kar bo v njih moči, da se ta za naše kraje važna in potrebna progá čem prej doseže. Vemo pa tudi, da se prav vsaki vasi in vsakemu interesentu itak ne bo moglo ustreči. Za zdaj mora biti vseh rodoljubov glavna skrb,

da se transverzalka sploh zagotovi. Zato nam belocerkovski shod ni kaj ugajal, ker smo kmalo zasledili stranske namene . . . (Dostavek uredn.: O drugih v Vašem dopisu omenjenih zadevah pa za zdaj ne kaže obravnavati v javnosti; reklo bi se le žrjavico podpihivati.)

Domače in tuje novice.

Osebnosti. Šolski brat F. Anzelm Mauser, kočevski rojak iz Poljanice, nekdanji dijak tukajšnje gimnazije, se je zadnji teden povodom obiska svojega rojstnega kraja mudil tudi pri nekaterih tukajšnjih znancih. G. Mauser je ravnatelj velikega zavoda šolskih bratov z ljudsko, meščansko, trgovsko šolo in s preparandijo v 21. okraju na Dunaju. Vrli rojak si je pridobil mnogo zaslug za razvoj krščanskega šolstva na Dunaju. Odlikovan je z redom: Pro Ecclesia et Pontifice. — Vladimir pl. Šuklje je kot voditelj hudourniških zgradb iz Hvara v Dalmaciji prideljen v Ljubljano, kamor se je že preselil. — V Radečah je postal sodnik dr. Rudolf Schmidt. — V Trebnjem je imenovan okrožnim zdravnikom dr. J. Mayer, dozda v Cerkljah. — Sodnik Fran Pečnik je prestavljen iz Kostanjevice v Šmarje, na njegovo mesto pride Jakob Luznar.

O 40 letnici msgr. Peterlina v Šmihelu nam obljubljeni dopis ni dospel; torej prihodnjič.

Poštni vestni na Dolenjskem. Za nadpoštarje so imenovani poštarji: Ivan Nagu v Črnomlju za Rakek; Anton Jurkič v Mokronogu za Kormin. Za poštarje so imenovani poštni adjunkti: Fran Eiletz v Trstu za Mokronog; Jožef Otoničar v Opatiji za Črnomelj; za poštno oficijantinja Antonija Paje v Volčah za Kočevje. Premeščeni so: A. Češko z Grosuplja v Ajdovščino, Josip Verdir z Rakeka v Ribnico. Poštarica Marija Slepčič je premeščena iz Razdrtga v Žužemberk; oficijantinja Antonija Pavšič pa iz Kočevja v Šiško. Umirovljen je poštar Josip pl. Poka v Žužemberku. Poštni oficijant Viktor Wagner v Ljubljani je imenovan za poštarja v Grosupljem.

Poroke. Dr. Fran Vidovič, sodnik v Krškem, se je poročil z gđ. Ido pl. Künell iz Gradca. — Dr. Valentin Flerin, okr. sodnik v Črnomlju z gđ. Josipino Kožar.

Ljudsko šolstvo na Dolenjskem. Imenovani so učitelji: Za Št. Jernej Fr. Jurešič, za učiteljico v Št. Lovrencu A. Nagode. Vpokojena: Marija Marok-Sedej v Dolenji Nemški vasi (začasno). Prestavljeni so: Štefanija Tomšič v Vel. Trn, Ivana Premelč v Tomišelju, Fr. Keržič v Dobrepolje. Petrazrednica v Mokronogu se razširi na šest razredov. Enorazrednica se ustanovi v Bojancih. V mestih, kjer se nahajajo srednje šole, bo sklep šolskega leta na ljudskih šolah hkrati s sklepom na srednjih šolah.

Vojaško. Poroča se nam, da je c. in kr. major 37. topničarskega polka Alfred Podboj, dolenski rojak, prestavljen v Zagreb.

Neurje — toča. Kakor je iz raznih časnikov posneti, potolkla je okolo Dunaja toča vinograde tako, da je letošnja vinska letina popolnoma uničena. Žal, da nam dohajajo ednaka poročila tudi iz Metlike in tamošnje okolice; istotako iz Krškega. V leskovski župniji je uničenih skoro štiri petinke vinogradov. Vničeno je pa tudi po njivah vse, kar je lepo kazalo. Pomoč je nujno potrebna.

Izdajatelj „Jutra“ Milan Plut v Ljubljani je „Učiteljski tiskarni“ dolžan že 26.333'69 kron, katera jih zdaj išče tožbenim potom. Če bo Plutov list tako napredoval, ga utegne biti kmalu konec.

Za porotne razprave, ki se bodo pričele 29. t. m. pri okrožnem sodišču v Rudolfovem, so izzreban nastopni gg. porotniki: Ivan Papež, posestnik v Zagradcu; Peter Šutej, posestnik iz Vimolj; Ivan Pirc, posestnik in trgovec v Sodražici; Davorin Vukšinič, oskrbnik komende nemškega viteškega reda v Metliki; Franc Može, trgovec v Dvoru; Vincenc Bon, posestnik in trgovec na Raki; Emil Gmainer, trgovec in posestnik v Radečah; Miko Kremesec, gostilničar in posestnik v Rosalnicah; Iv. Jaklitsch, gostilničar v Moswaldu; Anton Rudež, veleposestnik (grajščak) v Ribnici; Jurij Högl, posestnik in občinski predstojnik v Kočevju; Ivan Štefanič, gostilničar in župan v Tančji gori; Anton Čebular, posestnik in trgovec na Bregu; Mihael Jelenič, posestnik v Butoraju; Feliks Pehani, lesni trgovec v Žužemberku; Matija Rogina, posestnik in oštr v Dragatušu; Ernst Hribar, posestnik in trgovec v Jesenicah; Miha Strah, posestnik in usnar na Mirni; France Verderber, trgovec v Kočevju; Anton Ambrožič, posestnik iz Žrjavina; Miha Zupanc, posestnik in oštr v Toplicah; Ignacij Bregar, posestnik iz Muljave; Martin Jančar, posestnik v Le-

skovcu; Anton Kužnik, posestnik in krčmar v Trebnjem; Franc Tschinkel, trgovec v Kočevju; Jožef Kos, posestnik in trgovec v Stranjah; Martin Gorše, posestnik v Spodnjem Bregovem; Jakob Franc, posestnik in stavbeni mojster v Metliki; Jure Sterk, posestnik in trgovec v Vinici; Alojzij Zajc, posestnik v Vel. Gabru; Ivan Kramar, posestnik in usnar v Zabrdju; Ivan Hrovat, posestnik v Št. Jerneju; Andrej Kurent, cestni mojster v pok. v Starem trgu; Franc Rumpřeth, posestnik in trgovec v Krškem; Jože Nemanič, posestnik v Želebeju; Ivan Matzelle, posestnik mlina in žage v Novem tabru; kot glavni. — Franc Božič, posestnik in trgovec v Rudolfovem; Anton Selak, posestnik v Sevnem; Anton Smrekar, posestnik v Praprečah; Ivan Janc, posestnik v Lešnici; Anton Turk, posestnik v Bršlinu; Anton Kos, posestnik v Ločni; Ivan Kastelic, posestnik in pekar v Rudolfovem; Anton Medved, posestnik na Ločni; Maks Bruner, posestnik v Rudolfovem; kot namestniki.

Gospodarske drobtine.

— **Vinogradniški tečaj.** Kmetijska šola na Grmu priredi dne 9. in 10. junija dvodnevni vinogradniški tečaj s sledečim sporedom: V petek 9. junija od 2. do 4. popoldne: Najvažnejša poletna dela v vinogradu. Trtni škodljivci. — V saboto 10. junija od 9. do 11. dopoldne: Zeleno cepljenje in ravnanje s cepljenimi trtami. Izbira gumijskih trakov. Praktično razkazovanje zelenega cepljenja. Popoldne od 2. do 4. ure: Praktične vaje v poletnih delih v vinogradu. Razkazovanje škropilnic in žveplalnikov. Vaje v zelenem cepljenju. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjskega povrne ravnateljstvo stroške za pot in sicer za železnico do Novogamesta in za prehrano po 2 K na dan. Kdor se želi tečaja udeležiti ali pa s podporo tečaj obiskovati, naj se priglasí do 6. junija pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu. O priliki tečaja se bodo razdelili med udeležence zeleni cepiči.

— **Tečaj za pridelovanje krme na Grmu** se vrši v ponedeljek in torek dne 29. in 30. maja tega leta. — Opozarjamo s tem še enkrat na ta tečaj in želimo, da se ga tudi naši posestniki in kmetski mladeniči iz okolice udeležijo. Tečaj se prične v ponedeljek 29. maja t. l. ob 2. popoldne. Oddaljeni udeleženci dobe podpore za pot in prehrano, kakor je bilo v zadnji številki razglašeno. Tečaj je namenjen pred vsem našim gospodarjem in kmetskim sinovom, udeležijo se ga pa tudi lahko kmetske gospodinje.

— **Kmetijsko predavanje v Podgradu** priredi kmetijska šola na Grmu v nedeljo dne 28. maja po popoldanski službi božji v tamošnji ljudski šoli. Predaval bo strokovni učitelj inž. Albert Vedernjak o umetnih gnojilih. Vabimo naše gospodarje, da se tega važnega predavanja mnogoštevilno udeležijo.

— **Čebelarški tečaj** se priredi na Grmu v ponedeljek in torek dne 12. in 13. junija t. l. s sledečim sporedom. V ponedeljek 12. junija od 2. do 4. popoldne: Življenje in razvoj čebel. Sovražniki in bolezní čebel. Od 4. do 6. ure: Izdelovanje domačega in dzierzonovanega kranjskega panja ter razkazovanje raznih panjev s premakljivimi satniki. V torek 13. junija od 7. do 11. dopoldne: Oskrbovanje čebel. Najvažnejše čebelarstvo orodje. Čebelna paša. Pitanje čebel. Popoldne od 2. do 4. ure: Razni roji. Vzgoja matic. Izdelovanje okvirčkov, vlivanje umetnih satnikov in pritrjevanje z žico. Uporaba medu in voska. Pouk bo združen s praktičnim razkazovanjem v šolskem čebelniku. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjskega povrne ravnateljstvo stroške za pot in sicer za železnico do Novogamesta in za prehrano po 2 K na dan. Kdor se želi tečaja udeležiti ali pa s podporo tečaj obiskati, naj se priglasí do 6. junija t. l. pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu.

— **Naročila na umetna gnojila za ajdo** sprejema kmetijska podružnica novomeška do 15. junija. Gospodarji, ki želijo naročiti rudninski superfosfat za ajdo, naj se takoj priglasijo pri kmetijski podružnici. Naročila je treba zaarati. Za 1 oralo je treba 150 kg rudninskega superfosfata. Rudninski superfosfat, ki ga daje kmetijska podružnica, je 14 odstoten, to se pravi, da je v 100 kg gnojila 14 kg fosforove kisline. 100 kg rudninskega superfosfata velja v Ljubljani 7 kron.

— **Razglas o prihodnjem tečaju podkavske šole v Ljubljani.** Novi šolski tečaj na podkavski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične dne 1. julija 1911. Poleg podkovstva se učenci podkavske šole uče tudi ogledovanja živine in mesa. Ubožni prosilci morejo dobiti po 100 K podpore pri kmetijski družbi, pri kateri se izvedo vsi pogoji. Prošnje do 15. junija t. l. ravnateljstvu kmet. družbe v Ljubljani. — Nazna-

nilo. Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 28. in 30. junija t. l., in sicer 30. junija skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole, 28. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisnem ravnateljstvu do 15. junija t. l. — Ravnateljstvo podkovske šole v Ljubljani.

— **Domače hranilnice (šparovčki).** Če naj se v ljudstvu vzbuja in razširja smisel za varčevanje in če naj to doseže svoj namen, tedaj je treba na vsak način varčevalcu odvzeti možnost, to kar je na stran dejal, porabiti, kadar bi se mu zljubilo. Obtežiti se mora štedilcu fizično in moralno možnost prostega razpolaganja shranjenega denarja. Med najpriljubljenejša sredstva v doseg tega namena se štejejo domače hranilnice. — Ideja domačih hranilnic je doma v Zjedinjenih državah Severne Amerike, kjer se je pred leti pod imenom „Home Bank“ izborna obnesla. Preneslo se je potem varčevanje z domačimi hranilnicami v Evropo najprej v Norveško, Švedsko in Dansko. V zadnjem času je prodrila ta misel tudi v južneevropskih državah. V Avstriji je način varčevanja z domačimi hranilnicami uvedla najprej češka hranilnica, a danes je domača hranilnica razširjena skoraj po vseh večjih denarnih zavodih. Lepe in lične domače hranilnice omislila si je tudi Posojilnica v Kandiji. — Bistvo tega varčevanja leži v tem, da izroči denarni zavod vlagatelju obenem z vložno knjižico (hranilno knjižico) tudi solidno izdelano in prav lično pušico (šparovček), ki pa je zaklenjena in katere ključ ostane pri denarnem zavodu shranjen. Pušice so tako napravljene, da je nemogoče spraviti iz njih denar, ki se ga je enkrat vanje vrglo. V to pušico spravlja vlagatelj svoje novce doma, kadar jih ima kaj odveč in kadar čuti potrebo varčevanja. Ni mu treba tedaj nositi vsakega novčiča sproti v posojilnico, ampak spravi ga začasno v pušico. Od časa do časa pa prinese hranilno pušico v posojilnico; tukaj se v njegovi navzočnosti pušica odpre in izprazni, potem se prešteje vloženi denar, ki se ga kot vlogo zapiše v hranilno knjižico. Od tega časa naprej teko vlagatelju obresti. Posebno opozarjamo na to, da se pušice posojujejo vlagateljem brez vsake odškodnine. Ne more se dovolj visoko ceniti vrednost varčevanja z domačimi hranilnicami tako v zasebnem kot narodno-gospodarskem oziru, zato priporočamo vsem mladim in starim, da se zanimajo za to napravo. Vsa tozadevna pojasnila daje drage volje Posojilnica v Kandiji. (Dostavek uredn.: Poroča se nam, da ima pušice tudi „mestna hranilnica“.)

— **Zaslužen mož za vinogradarstvo.** Dne 12. t. m. umrl je v Badnu pri Dunaju vladni svetnik g. Herman Goethe v 74. letu svoje starosti. Ta mož je bil tisti, kateremu gre pred vsem hvala, da se je po nastopu trtne uši v Avstriji uvedlo sajenje ameriških trt ter cepljenje istih s cepiči naših domačih trt. On je bil tudi izumitelj zelenega cepljenja, kateremu se imamo posebno zahvaliti, da se pri nas zopet vino prideluje. Čast toraj spominu velezaslužnega moža.

Raznoterosti.

* **Dr. Ed. Volčič** v Novem mestu (Kranjsko) je za društvo „Pravnik“ v Ljubljani uredil naslednje pravne knjige, ki se dobivajo pri njem in pri knjigotržcih. a) knjige slovenske: 1. Civilnopravni zakoni, z dopolnilom do l. 1911, novo odvetniško tarifo ter obširnim slovenskim in hrvatskim stvarnim kazalom krog 1000 strani, vez. K 8. — 2. Dopolnilo civilnopravnim zakonom, za l. 1906—1911 K 1'20. — 3. Odvetniška tarifa, od 11. dec. 1897 in 3. junija 1909, določila o rabi slovenskega in hrvatskega jezika pred sodišči, sodne pristojbine, broš. K 1'80. — 4. Nova odvetniška tarifa od 3. jun. 1909 z alfabetskim stvarnim kazalom K —'80. — 5. Nova odvetniška tarifa v obliki plakata za na steno K —'80. — 6. Zakoni o javnih knjigah, I. in II. del vez. K 6. — 7. Zakoni o javnih knjigah, I. del vez. K 3'20. — 8. Zakoni o javnih knjigah, II. del vez. K 3'20. — 9. Tabela o zemlj.-knjižni kolkovnici K —'60. 10. Zakoni o nespornem sodstvu (VI. zvezek „Pravnikove“ zbirke), preko 40 pol, vez. K 7. Ta zvezek obsega tudi vse kar je v knjižicah zdolaj pod št. 16, 17 in 18 priporočenih in pa „Predpise o županstvu izročenihi pravnih opravilih“. — 11. Zakon o dovoljevanju poti za silo, s pojasnili K —'40. — 12. Pristojbinske olajšave ob konverziji hip. terjatev, K —'80. — 13. Predpisi o razdelbi in ureditvi ter o zlozbi zemljišč, K 2. — 14. Predpisi o obrambi poljščine, K —'80. — 15. Kazenska določila iz teh predpisov, K —'20. — 16. Predpisi o notarskih pristojbinah in zapovedanih notarskih spisih, K —'80. — 17. Pristojbine o zapuščinah, K —'80. — 18. Sodni depoziti, K 1'60. — Druge knjige so že razprodane.

Loterijske številke.

GRADEC, 13. maja	5	87	63	65	71
TRST, 20. maja	87	54	5	84	16

Listnica uredništva:

C. kr. vin. nadzorstvu: Za to št. prepozno došlo.

Dražbeni oklic.

E 198/11	E 203/11	E 191/11
11	5	6

Pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 8 bo dražba zemljišč in sicer: I. Dne 30. maja 1911 ob 10. uri dopoldne vlož. št. 139 in 649 k. o. Mirnapeč, obstoječih iz hiše št. 3 v Češencah z gospodarskimi poslopji, sadnega vrta, 10 njiv, 3 pašnikov in 8 gozdnih parcel s pritlikino vred, ki sestoji iz 1 pluga, 1 brane, 1 voza, vil in motik.

II. Dne 7. junija 1911 ob 10. uri dopoldne vlož. št. 537 k. o. Vel. Podljuben, obstoječega iz njive parc. št. 635/3 v Gor. Mraševem.

III. Istega dne ob 11. uri dopoldne pa vlož. št. 167 in 1496 k. o. Cerovec, obstoječih iz hiše št. 12 v Dolžu z gospodarskimi poslopji, sadnega vrta, 4 njiv in 3 pašnikov.

Sodno določena vrednost znaša: ad I. nepremičninam 11.599 K, pritklinam pa 31 K; ad II. 212 K 40 h; in ad III. 6146 K 78 h.

Najmanjši ponudek, pod katerim se ne prodaje, pa: ad I. 7753 K; ad II. 212 K 40 h; ad III. 4097 K 85 h.

Dražbene pogoje in listine, tičeče se nepremičnin, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri tej sodnji med opravnimi urami v izbi št. 5.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II,
dne 1. maja 1911.

108

V graščini Srebrniče (Silberau) pri Rudolfovem je na prodaj
dobro belo in rudeče vino.

110-0-1

Stanovanje

111

s tremi sobami in z vsemi pritikinami ter delom vrta je takoj oddati. — Ravno tam je nekaj lepe sobne oprave na prodaj. Kje, pove upravništvo Dol. Novic.

Parna opekarna

v Žabji vasi pri Novem mestu

ima vedno v zalogi in priporoča svoj izdelek 112-0-1
ostro žgane, strojne zidne in zarezane strešne

prve vrste opeke prve vrste

Penca Franc

109-2-1

usnjar in gostilničar v Novem mestu

(nasproti pisarne g. notarja)

prodaja vsakovrstno usnje po ugodni ceni.

Ravnotam se nahaja tudi gostilna, v kateri toči pristna dolenska vina.

Priporoča se slavnemu občinstvu z mesta in dežele v nakup dobrega usnja in obilen obisk gostilne.

Samostojna stavbena tvrdka

Znidaršič & Stepančič

se vljudno priporočuje v izvrševanje solidnega stavbenskega ter sploh vsa v zidarsko stroko spadajoča dela.

Izdeluje načrte, proračune itd.

105-6-2

„Za 10 vinarjev liter“

najboljšega jabolčnika, skoraj jednako pristnemu, lahkemu vinu, se napravi samo iz najnovejše iznajdbe „Jablus“. — Iz „Jablusa“ pripravljena pijača vre kakor naravni mošt, je zdrava in krepilna.

1 zavoj „Jablus“ z navodilom vred samo 5 K 30 v po poštnem povzetju. Prekupci odstotke, zastopniki se iščejo.

Glavno zastopstvo: 85-3-3

„Jablus“ — Podplat, Štajersko.

Pozor Živinorejci!

Naznanjam tem potom, da imam že več let v zalogi Barthel-novo klajno apno garantirano 40—42%, katerega prodajam

à 1 klg	0.36 v.
5 " naenkrat à 1 klg	0.32 "
25 " " " 1 "	0.28 "
50 " " " 1 "	0.25 "

tako da se dobi primerno ceneje kakor naravnost iz Dunaja, ker pri malih naročilih blaga voznina preveč zdraži. — Ravno tako imam tudi vedno v zalogi „Mastin“ kot priznano najboljši za prašičjorejo. — 1 zavoj 50 v, 5 zavojev naenkrat 2 kroni. — Poštna naročila se točno izvršijo.

J. Picek, 9-10-10

poprej A. Pauser, Novomesto — velika zaloga železnine in špecerije.

Kupite **Kašalj** hripavost, katar in če imate: zaslíbenje, oslovski

in dušljivi kašelj nič drugzega, kakor fino dišeče:

Kaiserjeve prsne karamele s „tremi smrekami“.

5900 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in privatnih oseb dokazuje gotov uspeh.

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev.

Dobi se v lekarnah: Bergmann Josip, Novo mesto; Andrijanič Novo mesto. 1-18-10

Najbolje urejena
knjigoveznica
na Dolenjskem

za cerkvene, občinske in šolske urade ter za izobraž. in bralna društva, šolske knjižnice itd., ki daje pri večjih naročilih izdaten popust, je pri podružnici Katoliškega Tiskovnega društva

J. Krajec nasl., Novomesto.

Več dobrega šodra in peska

vsake vrste, tudi za po vrteh, ima na prodaj Troha Jernej v Žabji vasi pri g. Bayerju št. 49. 98-3-2

Več delavcev in delavk

se išče v trajno delo. Plača po dogovoru.

Emil Černe, veleposestnik — Tomaj blizu Trsta. 103-3-2

Išče se organist in cerkvenik

z letno plačo 600 kron in prostim stanovanjem. Nastop takoj ali pa saj v kratkem času.

Župni urad Čatež ob Savi.

101-2-2

Alojzij Rudolf, župnik.

KEIL-ov LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.	Keil-ovo leščilo za pôle 90 vin.
Keil-ova pasta za čevlje po 80 vin.	Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah,
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.	ima vedno v zalogi trdka

Novo mesto: J. Picek.

Črnomelj: Anton Zurec.

Idrija: Val. Lapajne.

Kamnik: Ed. Hajek

Kočevje: Franz Loy.

Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovic & Meden

Postojna: Anton Ditrich.

Škofja Loka: M. Žigon.

Zagorje: Rih. E. Mihelčič.

Radovljica: Oto Homann.

78-6-4

Vsakovrstne

93-3-3

slamnike in naročnike (cekarje)

priporoča **Fr. Cerar,**

tovarna slamnikov, Stob, pošta Domžale, Gorenjsko.

Cene nizke, postrežba točna, cenik na zahtevo poštne prosto. Za dobro blago se jamči. Svoji k svojim!

Zastopstvo za novomeški okraj

prevzel sem za **strešno opeko** od tovarne zarezanih strešnikov, strešnik-zakrivač s poševno obrezo in priveznim nastavkom „Sistem - - Marzola“ prve vrste od tovarne - -

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami! Najpriprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti!

Opeka vedno na ogled pri 102-2-2

Ivan Koklič-u, — Novomesto.

Cena prvi vrsti opeke **105 kron.**

Popolnoma varno naložen denar Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 $4\frac{3}{4}\%$ 26-0-8

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadrugnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

Naznanilo.

96-2-2

Podpisani naznanjam, da izvršujem sedaj

**svojo zidarsko - stavbenko
obrt s am z gosp. Francom
Žigon-om, in ne več v društvu
z g. Iv. Stepančičem.**

Pisarna je še vedno v hiši g. Jakšeta „pri Slonu“ v pritličju na desno.

Slavnemu občinstvu in preč. duhovščini se navljudneje priporočujem ter jamčim za solidno delo.

Velespoštovanjem **Ignac Spacapan**, zidarski podjetnik.

V Novem mestu, dne 27. aprila 1911.

Izvrstno posestvo

na Spodnjem Štajerskem četrť ure od proge Videm-Krško 18 oralov, lepa hiša, hlev, pet oralov vinogradov, 5 oralov njive, senošet, 8 oralov gozda, tisoč sadnih dreves. — Inventar vrednosti 10.000 kron. — Cena 26.000 kron na prodaj. Poizvedeti in pismene predloge na „Dolenjske Novice“ pod naslovom „Anton Smola“. 96-3-2

Učenca

iz poštene hiše, ki bi imel veselje za trgovino z mešanim blagom, takoj sprejme F. Vinkšel, trgovina v Gradacu (Belokrajina).

Glasovir

106-0-1

dobro ohranjen, je naprodaj po nizki ceni. — Vprašati v Oblakovi hiši v Novem mestu — Glavni trg 87.

POSESTVO

94-3-3

obstoječe s hiše v dobrem stanu, sadnega vrta, pôda, lepih njiv, senošet, dveh delov gozda za les in nastilje, se takoj prstovoljno prodaj. Na posestvu se redi lahko štiri glave živine. — Več pove

Janez Höferle v Poljanah pri Toplicah. št. 17.

Ivan Kuntara, : tapetnik in dekoratnik :

v Šmihelu pri Rudolfovem se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega tapetovanja. — Ravnotam se prodaj po ceni otoman. Za naročilo zadostuje dopisnica. 15-23-9

Mesarskega vajenca

 sprejme v pouk takoj

99-3-2

Alojzij Mežnaršič — Novo mesto.

Kathreiner Kneippova sladna kava

služi zaradi svojih nedosežnih vrlin vsak dan na milijone ljudem. Edina prava družinska kava! Po ceni in zdrava.